שני הקולות בסיעת העבודה

בסוד שיח

מאת שאול שיף

בעוד ירד מפלגת העבודה, שמעון פרס משכה את ראש הממשלה, בנימין נתניהו על שפתו לשלמן אליו ולנקות אותו מכל חשד, כאילו יש ידה לירידה. שהוא עומד מאחורי סידהו של ראשות לחתום על הסכם הסיראה מרוש בחברון - "ירדה" סיעת העבודה על בנימין נתניהו והשיחה אותו ישירות בעקיפין, שהוא עומד מאחורי הדליפה נגד שמעון פרס. איש אמנו של שמעון פרס, יוסי ביילין היה קרבני מכולם בסיעה הציע לחפיים את ראש הממשלה.

מה גרם לכך ששמעון פרס וסיעת העבודה ריברו בשני קולות שונה מגמה והשני משכה?

שעולי התחנות בסיעת העבודה ידעו כי העיתונאי שפירסם את הידיעה, הסופר הפוליטי של "ידיעות אחרונות", שמעון שיפר לא יפרסם ידיעה כזאת, בלי להיוועץ על מקור אמין ומוסמך. שיפר שלו מקורות טובים ויידיעותיו מבוססות, נחשב חבר קרוב של ראש הממשלה, בנימין נתניהו עוד מהתקופה שהציגים שהו יחד באה"ב. שיפר נראה לעתים קרובות מחברתו של נתניהו ובסיעת העבודה סברו, כי הוא לא היה מפרסם את הידיעה ללא "אור ירוק" מפי ראש הממשלה בכבודו ובעצמו. ראש הממשלה, כך טוענים בסיעת העבודה, יכול היה למנוע על התבחות עם שמעון שיפר שלא ישרוף את המקור, גם אם הוא, נתניהו, יכחיש כל קשר לידיעה, שהתעמידה את שמעון פרס באור לא סימפטי, אם לדבר בלשון המעטה. פרס שוודאי מודע גם הוא לקשרים המוזרים שבין נתניהו לבין שיפר, הידיעה להעמיד "פני עד" ולקבל את הסבריו של בנימין נתניהו, כדי למתוח עידן של רוח טובה, שתאפשר אולי הקמתה של ממשלת אחדות לאומית - רעיון הנתמך גם על-ידי ה"נצים" בליכוד, ודוגמת ירד ועדת הערן והבסתו של הכנסת, ה"ב עודי לנדאו.

לא מעט מהמתנפלים על בנימין נתניהו בסיעת העבודה, ביקשו להעמיק את המתיחות עם הליכוד. כדי להבטיח שממשלת אחדות לאומית לא תקום. שכן, ממשלה רחבה תחזיר את שמעון פרס לזירה וכשר בכיר בממשלה והוא עשוי עוד להציג מועמדותו לראשות הממשלה בשנת 2000.

ובעוד הסיפור הזה מתגלגל, נזכרתי אסוציאטיבית בקטע ביוגרפי ששמוה לבשם אחר.

"אברשה" אזרחנסון היה איש המדיין של מנחם ספיר ויגאל אלון ז"ל. הוא היה בעל קשרים טובים עם פוליטיקאים עמם עסק ב"ברטר" של ידיעות וכך ידע לרחוח מראש לספיר ולאלון מה עשויה ויקרה בשטח. חלק מהמידע שהביא להם, היה מיידי בעצמו, כדי לשמור על מעמדו בקבל ידיעות בלעדיות. כך, למשל, מכר להם אחד "לוקש" למנחם ספיר, כי גולדה מאיר עיין, עומדת למנות את יגאל גלילי לרל בסגן ראש ממשלה. ידיעה כזאת הכניסה כמובן את יגאל אלון ללחץ וגם מנחם ספיר התפלא הביצד גולדה מאיר, שהוא כל-כך קרוב אליה, אינה מודעת לבמון לרחוח לו על המינוי של איש סודה, יגאל גלילי להמנה מגן ראש הממשלה.

ספיר לא כל-כך קנה את הסיפור ואז "אברשה" אזרחנסון החליט לעשות מעשה. הוא פנה אלי וביקשני שאפרסם בעמוד הראשון, ב"הצופה", כי בישיבה סודית של הליכוד, גולדה מאיר למנות את יגאל גלילי כסגנה. הסיפור "הרים" לי מצדן מן האצבע וחסר היגיון באותה עת, כך שבאופיות רחיתי את "אברשה" בניסוח שהקורך בקש הכחות ותחכות ליידיעה כזאת ואז אהיה בבעייה. למזרת, בכל זאת, פורסמה הידיעה בעמוד הראשון של "על המשמר". כתב "על המשמר" רפי בנקלר מסך על "איש המדיין", אברשה אזרחנסון ונתן ליידיעה ביטוי הולם בכותרת ובטקסט.

בשעה 5.30 בבוקר, השעה שבה מנחם ספיר היה מתגלח את סוד יומו בפגישות וישיבות, טילפן אליו "אברשה" אזרחנסון ואמר לו: "גו, גו, צדקתי או לאו? לא האמנת לי, בבשיו העיתונאים עלו על הסיפור". "הידיעה הבביטה למחוח את צמרת "העבודה", ובמובן שבאו הבחשות מגולדה מאיר ומגלילי. וכבל זאת "המסמר" של גולדה מאיר רבה לדעת איך הגיעה הידיעה ל"על המשמר" ומי עמד מאחוריה. ואז הסילו על... "אברשה" אזרחנסון לבדוק מי היה המדליף ומה היו מהנחיו. בתוך כמה ימים חיבר "אברשה" אזרחנסון מסקנות, שני היתה פרובוקציה של מישהו בממ"ם.

נתק בין הרבנות לבין משרד הדתות

הרב הראשי לישראל, הגר"ש לאו שליט"א, הבהיר השבוע בשורה נמרץ, כי יעשר על נתק מוחלט עם סגן שר הדתות, מ"ב יגאל ביבי, אם הלה לא יתנצל ויחזור בו מהדברים שאמר בסיעת המפל"ג על הרבנות הראשית.

השבוע נפגש הרב הראשי עם שר התחבורה, ה"ב הרב יצחק לוי והודיע ניבר היה, כי נפגע עמוקות מדברי סגן השר. ברגע, קיים למעשה נתק מוחלט בין הרבנות הראשית לישראל לבין משרד הדתות בשל הניתוק הרב הראשי מתבטן להמתין בנתק זה עד שתבוא והתנצלות, כאמור.

הרב הראשי לישראל, הגר"ש לאו

בעוד יום מפלגת העבודה, שמעון פרס משכה את ראש הממשלה, בנימין נתניהו על שפתו לשלמן אליו ולנקות אותו מכל חשד, כאילו יש ידה לירידה. שהוא עומד מאחורי סידהו של ראשות לחתום על הסכם הסיראה מרוש בחברון - "ירדה" סיעת העבודה על בנימין נתניהו והשיחה אותו ישירות בעקיפין, שהוא עומד מאחורי הדליפה נגד שמעון פרס. איש אמנו של שמעון פרס, יוסי ביילין היה קרבני מכולם בסיעה הציע לחפיים את ראש הממשלה.

מה גרם לכך ששמעון פרס וסיעת העבודה ריברו בשני קולות שונה מגמה והשני משכה?

שעולי התחנות בסיעת העבודה ידעו כי העיתונאי שפירסם את הידיעה, הסופר הפוליטי של "ידיעות אחרונות", שמעון שיפר לא יפרסם ידיעה כזאת, בלי להיוועץ על מקור אמין ומוסמך. שיפר שלו מקורות טובים ויידיעותיו מבוססות, נחשב חבר קרוב של ראש הממשלה, בנימין נתניהו עוד מהתקופה שהציגים שהו יחד באה"ב. שיפר נראה לעתים קרובות מחברתו של נתניהו ובסיעת העבודה סברו, כי הוא לא היה מפרסם את הידיעה ללא "אור ירוק" מפי ראש הממשלה בכבודו ובעצמו. ראש הממשלה, כך טוענים בסיעת העבודה, יכול היה למנוע על התבחות עם שמעון שיפר שלא ישרוף את המקור, גם אם הוא, נתניהו, יכחיש כל קשר לידיעה, שהתעמידה את שמעון פרס באור לא סימפטי, אם לדבר בלשון המעטה. פרס שוודאי מודע גם הוא לקשרים המוזרים שבין נתניהו לבין שיפר, הידיעה להעמיד "פני עד" ולקבל את הסבריו של בנימין נתניהו, כדי למתוח עידן של רוח טובה, שתאפשר אולי הקמתה של ממשלת אחדות לאומית - רעיון הנתמך גם על-ידי ה"נצים" בליכוד, ודוגמת ירד ועדת הערן והבסתו של הכנסת, ה"ב עודי לנדאו.

לא מעט מהמתנפלים על בנימין נתניהו בסיעת העבודה, ביקשו להעמיק את המתיחות עם הליכוד. כדי להבטיח שממשלת אחדות לאומית לא תקום. שכן, ממשלה רחבה תחזיר את שמעון פרס לזירה וכשר בכיר בממשלה והוא עשוי עוד להציג מועמדותו לראשות הממשלה בשנת 2000.

ובעוד הסיפור הזה מתגלגל, נזכרתי אסוציאטיבית בקטע ביוגרפי ששמוה לבשם אחר.

"אברשה" אזרחנסון היה איש המדיין של מנחם ספיר ויגאל אלון ז"ל. הוא היה בעל קשרים טובים עם פוליטיקאים עמם עסק ב"ברטר" של ידיעות וכך ידע לרחוח מראש לספיר ולאלון מה עשויה ויקרה בשטח. חלק מהמידע שהביא להם, היה מיידי בעצמו, כדי לשמור על מעמדו כבעל ידיעות בלעדיות. כך, למשל, מכר להם אחד "לוקש" למנחם ספיר, כי גולדה מאיר עיין, עומדת למנות את יגאל גלילי לרל בסגן ראש ממשלה. ידיעה כזאת הכניסה כמובן את יגאל אלון ללחץ וגם מנחם ספיר התפלא הביצד גולדה מאיר, שהוא כל-כך קרוב אליה, אינה מודעת לבמון לרחוח לו על המינוי של איש סודה, יגאל גלילי להמנה מגן ראש הממשלה.

ספיר לא כל-כך קנה את הסיפור ואז "אברשה" אזרחנסון החליט לעשות מעשה. הוא פנה אלי וביקשני שאפרסם בעמוד הראשון, ב"הצופה", כי בישיבה סודית של הליכוד, גולדה מאיר למנות את יגאל גלילי כסגנה. הסיפור "הרים" לי מצדן מן האצבע וחסר היגיון באותה עת, כך שבאופיות רחיתי את "אברשה" בניסוח שהקורך בקש הכחות ותחכות ליידיעה כזאת ואז אהיה בבעייה. למזרת, בכל זאת, פורסמה הידיעה בעמוד הראשון של "על המשמר". כתב "על המשמר" רפי בנקלר מסך על "איש המדיין", אברשה אזרחנסון ונתן ליידיעה ביטוי הולם בכותרת ובטקסט.

בשעה 5.30 בבוקר, השעה שבה מנחם ספיר היה מתגלח את סוד יומו בפגישות וישיבות, טילפן אליו "אברשה" אזרחנסון ואמר לו: "גו, גו, צדקתי או לאו? לא האמנת לי, בבשיו העיתונאים עלו על הסיפור". "הידיעה הבביטה למחוח את צמרת "העבודה", ובמובן שבאו הבחשות מגולדה מאיר ומגלילי. וכבל זאת "המסמר" של גולדה מאיר רבה לדעת איך הגיעה הידיעה ל"על המשמר" ומי עמד מאחוריה. ואז הסילו על... "אברשה" אזרחנסון לבדוק מי היה המדליף ומה היו מהנחיו. בתוך כמה ימים חיבר "אברשה" אזרחנסון מסקנות, שני היתה פרובוקציה של מישהו בממ"ם.

שר התחבורה הרב יצחק לוי

הופיע שלוש פעמים השבוע בשני הזדעה האחת ומצא בה אזן קשבת לכל בקשותיו.

עזוב השר, יחיאל נבון ואיש הקשר בין השר הרב לוי לבין אגפי משרד התחבורה השונים והחזי בדברי המתאמת בין שר התחבורה לבין הכנסת הממשלי מפנים את כל החשמלים בדבר שיקול הדעת, הביטורים המקצועיים ויחסי אנוש של הדתיים ושבשי הביפות.

אמנון אזרחן חביב יצחק (אריציק) רם, הממנכ"ל השיש לעיניני הסברה במשרד התחבורה, מבשיך לשמור על צניעות, תוך הפגנת יכולת מרשימה כדיבורו המשרד והשר.

מעוררים כבוד בכל הליכותיהם

השבוע וכה מנחם כהן, עזוד לשעבר של שר התיכון והתרבות, ובלון חבר, בכתובה בכשרד התיכון והתרבות. מתוך מספר לא מבוטל של מועמדים, זכה כהן במכרז בכתובה שמנכ"ל משרד התיכון למזרח ובקרה. מנהל לשכת השר, חד מלכי יעבוד לצדו של מנחם כהן. כראש לשכת שר התיכון והתרבות נתמנה ע"ד עמיאל סקנסקי. שלמה (שומי) פילבר משמש אף הוא מכהן כייעץ לשר התיכון והתרבות.

חבורה הצעירים הללו משודרת כבוד רב בכל הליכותיה, והיא זוכה לשבחים גם מצד אותם חוגים במשרד התיכון והתרבות, שהיו מעדיפים שהמשרד ינוהל בידי מ"מ או "עבודה".

במשרד התחבורה המיתוק קצה ניגודיות ממשרד התיכון והתרבות, רמת המפקידות הצעירה הנדשה, שהביא עמו השר, אינה נופלת מהב"ל. רן ביסמוט יועץ בכיר לשר, מקים שם שמשים ושם הצינות הרתית במגעיו עם הבריות ועם המפקידות והזוקיה במשרד התחבורה. ושקידים כהרים גם לראשם של אלדד מזרחי ריסי של"אור, עזריה של המנכ"ל, נחם ליבנאל, שהכה השבוע לספרותו על השפם מכל נציגי מיקות הכנסת החברים בוועדת הכספים של הכנסת.

את לשבחותיהם ב"היכל שלמה" ויקבלו שם את שלום רשות הספל"ת מתפלילים, כי לא יקפוז חיו שרי הצינות - דבר העלול להקפיע את המתיחות בתוך הצינות הרתי. בעבר "הזעיקו אילן הזן השוסטרי, הרב יקוף יצחק מבוכ"ד באשפרות לרכוש את "היכל שלמה", כרי שהל והמבנה הזה יעבוד כמה מן המוקבעיות של הצינות הב"ד ושלוחותיה.

קיק קשר בכוונת הבניין, משם שהוא שייך למשפה לאבודה שלומצית ושמותם ויחזה בדרך משתתן חוקי משלהן, כי שיתן יהיה להעביר את "היכל שלמה" לירדים פרטיות.

את לשבחותיהם ב"היכל שלמה" ויקבלו שם את שלום. ראש הספל"ת מתפלילים, כי לא יקפוז חיו שרי הצינות - דבר העלול להקפיע את המתיחות בתוך הצינות הרתי. בעבר "הזעיקו אילן הזן השוסטרי, הרב יקוף יצחק מבוכ"ד באשפרות לרכוש את "היכל שלמה", כרי שהל והמבנה הזה יעבוד כמה מן המוקבעיות של הצינות הב"ד ושלוחותיה.

קיק קשר בכוונת הבניין, משם שהוא שייך למשפה לאבודה שלומצית ושמותם ויחזה בדרך משתתן חוקי משלהן, כי שיתן יהיה להעביר את "היכל שלמה" לירדים פרטיות.

סוד סדר תיקון הנשמות

ביום רביעי השבוע ט בכסלו, חל יום הולדתו ויום הסתלקותו של "האדמו"ר האמצעי", רבנו דובער, בנו של "האדמו"ר הזקן". מייסד שושלת הנוצת חב"ד, רבי שניאור זלמן מליאדי. בט בכסלו תקל"ו נולד ובט בכסלו תקפ"ח עלתה נשמתו למרומים.

לאדמו"ר האמצעי קשר אמיץ לארצות הימים הללו. בשנת תקפ"ט יהיה הראשון לייסד חישוב של עיר הקודש חברון תי"ו וחשודל להחזיק שם ישיבה בסכומים נכונים וגם קנה לו שם נחלה, את בית הכנסת הנקרא על שמו - כותב (מצטט) ההיסטוריון של הנוצת חב"ד ונשיאיה, הרב אברהם חנן גליצנשטיין.

במכתב שכתב לחסידי חב"ד בחברון באותה שנה, מביא "האדמו"ר האמצעי" בשם הרבי"ז, שכל מי שיש לו אחוות נחלה בעי"ק חברון ת"ו, יהיה ניצול מחיבוט הקבר באחד הספרים צויין, כי מסיבה זו הקים את בית הכנסת בחברון הנושא את שמו, כדי שתהיה לו אחוות נחלה שם.

לחלן צרור סיפורים על "האדמו"ר האמצעי", שהשאיר אחריו סיפרות חסידית עניפה.

*

חתונתו של "האדמו"ר הזקן", אביו של "האדמו"ר האמצעי" התקיימה בשנת תק"ב וארבע-עשרה שנה עברו עד שנולד לו בן זכר (עד אז ילדה אשתו רק בנות). והרבי הריי"ץ צוק"ל מספר: כשהיה רבנו הזקן אצל רבו, המגיד הנדול ממזריטש, ביקש את ברכתו הקדושה לבן זכר. ענה לו "הרב המגיד": "במו יזכה נער - את ארחי" (תהלים קייט, ט) לאמור: בזכות הקפדה על מצוות הכנסת אורחים תזכה בבן זכר. וביקש "הרב המגיד" שהבן אשר ילוד ישא את שמו: דובער.

*

פעם אחת בשעות הערב, בעת שחזר הילד דובער מ"חדר" מצא כאן מרוחבי החסידים יושבים ומתוחים, כדי להיכנס לחדרו של אביו, "האדמו"ר הזקן". בתוך כך נכנס גם הגאון רבי יוסף משקלוב, שנמנה תחילה עם "התנגדים" והפך להיות חסיד. הוא היה מגדולי העשירים ובזיב גדול. שאל אחד מזקני החסידים את רבי יוסף משקלוב: מדוע הנך עצוב כל-כך? "אמצב קשה והפרנסה לקויה?" - השיב רבי יוסף משקלוב. משמע הילד את תשובת הגביר, פנה אל השואל ואמר: מדוע הוא מציע שאלה כזו. הרי פסוק מפורש הוא: "עצביהם - כסף וזהב מעשה ידי אדם" (תהלים קטו, ד). חסיבה לעצבות היא: "כסף וזהב מעשה ידי אדם", מפני שעורים וטפשים הם הסוכרים, שכסף וזהב רוכש לו האדם על-ידי מעשיו וכוחו ועיניים להם ולא יראו את ההשגחה הפרטית בתוך כך באותו עניין, שילב הילד בא "הפר להם ולא יראו" יראף להם ולא ירחוץ ברוח החסידות יהדרו".

*

כ"ק האדמו"ר מלובביץ' זצ"ע סיפר פעם לרבנו האמצעי הציעו מספר שידוכים ואמר שיבחר באותו שידוך, שיוכל לצאת אל הפועל בכל החסדם. זאת, כיוון שהוא משתוקק כבר לשמוע את מאמרי החתונה, שאביו "הרבי הזקן" יאמר.

הרבנית שיינא, אשתו של "האדמו"ר האמצעי", היתה בתו של אחד מחסידי "האדמו"ר הזקן", שהיה "מלמדו" והיו לו חמש בנות. פעם אחת שאלו "רבנו הזקן": מדוע אינך מחתן את בנותיך? השיב לו המלמד: אף אחד אינו רוצה להשתדך אתי מרוב עניותי. אמר לו "האדמו"ר הזקן": אני אשתדך אתך ואז הרי יימצאו קופצים, שירצו גם הם להשתדך אתך.

*

עם הסתלקותו של "האדמו"ר הזקן", הכתירו רוב החסידים את "האדמו"ר האמצעי" לנשיאם ומנהיגם. ברם, קבוצה אחת מבין החסידים נתנה עינה באחד מתלמידי "הרבי האמצעי", רבי אהרון מסטרושלה זצוק"ל, שנם הוא נפרד מ"הרבי האמצעי", על אף שעד אז היה אהוב עליו "יותת אהבתם שהיתה גדולה ביותר, כאחים ממש נעשה ביניהם פירוד גדול אחר כך...".

בפיזור ("בית רבי") שבחיי "רבנו הזקן", בהיותם עדיין אוהבים ונאמנים, התחלכו שניהם לפני חלון ביתו של "האדמו"ר הזקן", כשהם אחוזים ושלובים יחד והוגים על דברי חסידות. אחד החסידים שעמד בבית "רבנו הזקן" אמר: "אלה הם תריץ ריעין דלא מתפרשיף. ענה לו "רבנו הזקן": "חלוואי דלא מתפרשין".

"האדמו"ר האמצעי" ביקש שלא להעמיק חקרע בתון עדת החסידים ופתח בקריאות שלשום וכתב אליהם שלא יבלבלו את הציבור, לעורר מחלוקת חדשה בישראל, ונסע ברחבי המדינה לקרב את החסידים שהתרחקו ממנו משראה, כי למרות השתדלותו חלק מהחסידים מתבדלים וקמה לה "חצר" בראשותו של רבי אהרון מסטרושלה, יצא "האדמו"ר האמצעי" במחקפת נגד "בחוזק ידי" ומנה באגרת לאנ"ש משוררת, החסידים התמימים, שלא יטו אוזן קשבת לדברי המסיתים "לסור מבית רבנו ולא יהיו כפויי טובה לאביו הקדוש, אשר שם נפשו בכפו עליהם במסירות־נפש ממש.

ביומי שניאותו של "האדמו"ר האמצעי" נשלש מספרם של החסידים לעומת מספרם בימי "רבנו הזקן". זקני החסידים סיפרו בשם הזקנים שבדורם, שבשנה הראשונה לנשיאותו, נתקשו ברוסיה חלבנה בלבד 15 אלף חסידים ובשנה השניה הפך כל פלך צ'רניגוב לחסידי חב"ד.

בכל ימי נשיאותו השתדל "האדמו"ר האמצעי" שהחסידים לא יינפגשו עם "המתנגדים" וחיה מהאיר על השלום אם התקיימה באיזו עיר פגישה או התנשות עם "המתנגדים", היה "האדמו"ר האמצעי" מזכיר את החסידים וקונסם, שלא להתיר להם לבוא לליובאוויטש למשך זמן מסויים.

*

באחת מנסיעותיו של "האדמו"ר האמצעי", התאכסן במלון, לא רחוק מהעיר סמרנוך היה זה בחודש מנחם־אב, מזג האויר היה טוב והרבי החליט להתעכב שם כשבוע ימים. כשנודעה החלטתו זו, התקבץ קהל רב שביקש להיכנס ל"יחידות" כנהוג.

באחד הימים של אותו שבוע, באמצע היום, בשעה שמאות אנשים עמדו צפופים וחיכו להתקבל ל"יחידות", ציווה "רבנו האמצעי" לסגור את הדלת ופסק מלקבל את האורחים. החסידים בשמעם את דבריו נבהלו "ורגש של פלצות עבר במחנה החסידים ואין איש יודע עד מה". מאחורי דלת חדרו של הרבי שמעו החסידים כיצד הוא אומר מזמורי תהלים בהשתפכות הנפש ובבכי סר. אחדים מהם התעלמו מרוב צער ואין איש יודע למה חרד הרבי כל החרדה הגדולה הזאת, שבאמצע יום חול משוט, יפסיק קבלת האורחים ויתעורר בעבודה של מריות גדולה כזו. ביום המחרת היה הרבי חלוש מאד ונאלץ לשכב במיטתו, ורק למחרת היום שוב קיבל את החסידים ל"יחידות". כשנשאל הרבי על־ידי אחד מנכבדי [illegible] החסידים לסיבת השתנות הנסיעה...

השיב: "כשאנשים נכנסים ל"יחידות" ומגלים נגיעי פניניות בלבם, אי־אפשר לעמוד לשואל דבר תיקון וסדר אמיתי, עד שלא מתקנים תחילה הדבר בעצמו ורק אז יכולים לתת עצה וסדר לתיקון. באותו יום - סיפר הרבי - נכנס אלי איש אחד, שנבהלתי לשמוע ממנו את דבריו ולא מצאתי בעצמי חלילה אף שמץ דשמץ ממה שסיפר. אף לא בדקות דדקות. ונפל ברעיוני, אולי זה חלילה תֶעֶלֶם הרע הנמצא בעומק דעומק כפי המבואר בחסידות, בעניין מה שאמר רבי יותן "איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי", ומחשבה זו הרעידה את עומק נקודת נפשי לשוב אל ה' מקרב ולב עמוק".